

DELEGATIONEN
MOT SEGREGATION

Beskrivning av indikatorerna i Segregations- barometern

*Bilaga 3 till Så mäter och följer du
segregation*

Innehåll

1. Inledning	3
1.1. Statistikområden.....	3
1.2. Bakgrundsvariabler.....	3
1.3. Geografiska nivåer	4
2. Om statistikområdena och indikatorerna	6
2.1. Socioekonomi.....	6
2.2. Boende.....	11
2.3. Utbildning	14
2.4. Arbetsmarknad	17
2.5. Demokrati.....	19
2.6. Hälsa	22
3. Referenser.....	24

1. Inledning

I detta dokument får du närmare information om de statistikområden, indikatorer, bakgrundsvariabler och geografiska nivåer som finns i Segregationsbarometern. Du får svar på frågor som:

- Varför är statistikområdena och indikatorerna i Segregationsbarometern intressanta för att mäta och följa utvecklingen av segregation?
- Vad mäter de olika indikatorerna?
- Vilka bakgrundsvariabler kan indikatorerna delas upp på?
- Vilka geografiska nivåer finns respektive indikator tillgänglig på?

Det är viktigt att ha god kunskap om indikatorerna i Segregationsbarometern eftersom dessa har betydelse för den socioekonomiska boendesegregationen. Med hjälp av indikatorerna kan du även komplettera dina analyser i Segregationsbarometern med annan relevant information som områdestyper eller ojämlikhetsindex.

1.1. STATISTIKOMRÅDEN

I Segregationsbarometern finns det indikatorer inom sex statistikområden för att mäta och följa segregationens utveckling. Dessa områden är:

- socioekonomi
- boende och samhällsservice
- utbildning
- arbetsmarknad
- demokrati och civilsamhälle
- hälsa.

1.2. BAKGRUNDSVARIABLER

Indikatorerna i Segregationsbarometern kan du dela upp efter andra variabler, så kallade bakgrundsvariabler, för att få en mer nyanserad bild av hur utfallen ser ut i olika grupper som kön, ålder, inrikes och utrikes födda med flera. Här nedanför hittar du en kortare beskrivning av bakgrundsvariablerna.

Kön: I och med att indikatorerna baseras på registerdata avser kön det juridiska könet. Följande kategorier finns:

- kvinna/flicka
- man/pojke.

Åldersgrupper: Statistiken delas upp i olika åldersgrupper. Åldersindelningen kan variera mellan olika indikatorer. Se tabellen nedan för respektive indikatorers åldersindelning.

Inrikes/utrikes född: Befolkningen består av alla som är folkbokförda i Sverige. Bakgrundsvariabeln delas in i två grupper:

- Utrikes född: Den som är född i ett annat land räknas som utrikes född, oavsett föräldrarnas födelse-land eller medborgarskap. Invandrare oavsett skäl till bosättning, utländska studenter och adopterade räknas som utrikes födda, så länge de är folkbokförda i Sverige. Asylsökande och andra som inte är folkbokförda i Sverige ingår därmed inte i befolkningen.
- Inrikes född: Den som är född i Sverige.

Utbildningsbakgrund: Utbildningsnivå delas upp i fyra kategorier:

- Förgymnasial utbildning: omfattar förgymnasial utbildning 9 år (motsvarande) och förgymnasial utbildning kortare än 9 år.
- Gymnasial utbildning: omfattar 3-årig men även högst 2-årig gymnasial utbildning.
- Eftergymnasial utbildning övrigt: omfattar eftergymnasial utbildning oavsett längd som ej kan kopplas till högskola/universitet minst 2 år.
- Eftergymnasial utbildning 2 år eller längre: eftergymnasial utbildning 2 år eller längre vid högskola/universitet. Inkluderar även forskarutbildning.

Inkomstkvintil: Befolkningens inkomster rangordnas från lägst till högst och delas sedan in i fem lika stora grupper med 20 procent av befolkningen i vardera gruppen, så kallade kvintiler. Exempelvis utgörs kvintil 1 av gruppen med de 20 procent lägsta inkomsterna och kvintil 5 utgörs av gruppen med de 20 procent högsta inkomsterna. Inkomstkvintilerna utgör alltså olika inkomstgrupper. Inkomstkvintilerna baseras på indikatorn disponibel inkomst per konsumtionsenhet (för närmare information se indikatorbeskrivningen nedan).

1.3. GEOGRAFISKA NIVÅER

Indikatorerna i Segregationsbarometern finns på följande geografiska nivåer:

- Riket: Statistik som redovisas på denna nivå beskriver hur värdet på indikatorn ser ut i Sverige.
- Län: Sverige är uppdelat i 21 län. Till varje län finns en länsstyrelse, och en region inklusive en politisk organisation med demokratiskt valda

beslutsfattare. Länsindelningen utgör även grunden för viss annan statlig verksamhet.

- Kommun: Sverige är uppdelat i 290 kommuner som är en administrativ enhet för lokalt självstyre inklusive en politisk organisation med demokratiskt valda beslutsfattare. Kommungränsen följer länsgränsen, en kommun tillhör ett län.
- RegSO: Regionala statistikområden, RegSO, är SCB:s indelning av Sverige i 3 363 områden som år 2018 hade en befolkning mellan ungefär 700 och ungefär 22 000 invånare. RegSO-gränsen följer kommungränsen, och varje RegSO tillhör därför en kommun. RegSO skapades genom att DeSO aggregerades och gavs en beteckning. Antalet RegSO per kommun varierar från två till 147. Vanligtvis har en kommun mellan fem och nio RegSO:n. Indelningen kommer inte att förändras, med undantag för anpassning till eventuella ändringar av kommun- och länsgränser.
- DeSO: Demografiska statistikområden, DeSO, är SCB:s indelning av Sverige i 5 984 områden. Varje DeSO hade år 2018, när SCB gjorde indelningen, mellan ungefär 700 och ungefär 4 300 invånare. Indelningen tar hänsyn till geografiska förutsättningar så att gränserna i möjligaste mån följer exempelvis gator, järnvägar och vattendrag. Tätorter och valdistrikt är några viktiga byggstenar som SCB har använt för att skapa DeSO. Indelningen av DeSO kommer inte att ändras över tid. Däremot finns det en möjlighet att i framtiden dela områden ifall befolkningen i ett område skulle öka mycket. Indelningen följer läns- och kommungräns samt RegSO-gräns. Om dessa gränser skulle ändras så skulle även gränserna till DeSO ändras.

2. Om statistikområdena och indikatorerna

I det följande kan du läsa mer om varför dessa statistikområden ingår i Segregationsbarometern. Du hittar även tabeller för respektive indikator där syftet med indikatorn beskrivs. I tabellerna finns även en teknisk beskrivning samt specifik information kopplat till respektive indikator i Segregationsbarometern. Indikatorerna uppdateras allt eftersom SCB tillgängliggör statistiken. Det finns en viss eftersläpning som varierar mellan indikatorerna. Dessutom finns det skillnader mellan hur långt tillbaka i tiden statistik finns tillgänglig för indikatorerna i Segregationsbarometern. För information om mellan vilka år det finns tillgänglig statistik se respektive indikator i Segregationsbarometern.

2.1. SOCIOEKONOMI

Indikatorerna inom statistikområde socioekonomi mäter på olika sätt människors socioekonomiska förutsättningar. Sämre ekonomiska förutsättningar och ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd får stora konsekvenser för var vi bor. Platsen vi bor på påverkar exempelvis förutsättningarna för utbildning och tillgången till arbetstillfällen. Barns och ungdomars uppväxtvillkor och livschanser påverkas också av vilka socioekonomiska förhållanden de lever under. De socioekonomiska förutsättningarna påverkar därför många skilda aspekter av den enskildes liv, både för vuxna och barn. De socioekonomiska förutsättningarna påverkar i sin tur graden av segregation.

2.1.1. Indikator: Disponibel inkomst per konsumtionsenhet (median)

2.1.1.1. Syfte

Inkomstskillnaderna har ökat sedan 1990-talet (SOU 2020:46) och beskrivs som en av de bakomliggande orsakerna till segregationens utveckling i Sverige (se Hedman och Andersson, 2015; Liang, 2021; Scarpa, 2016). Den disponibla inkomsten har stor betydelse för individers möjlighet till konsumtion och sparande. Den disponibla inkomsten har betydelse för var individer kan bosätta sig, dels rent geografiskt, dels i vilken upplåtelseform. Inkomsten påverkar också individens möjligheter att kunna hyra lägenheter och beviljas bostadslån.

Indikatorns syfte är att beskriva hur den disponibla inkomsten per konsumtionsenhet fördelar sig utifrån olika geografiska nivåer.

2.1.1.2. Teknisk information

Disponibel inkomst per konsumtionsenhet: hushållets samlade inkomster och transfereringar (till exempel barn- och bostadsbidrag samt försörjningsstöd) minus slutlig skatt räknas samman och viktas med hjälp av en konsumtionsenhetsskala

för att beakta hushållets storlek och sammansättning. Den framräknade disponibla inkomsten, per konsumtionsenhet, tilldelas sedan varje individ i hushållet. Disponibel inkomst per konsumtionsenhet kallas också ekonomisk standard.

Hushållsbegrepp: Bostadshushåll enligt Totalräknad inkomstfördelingsstatistik (TRIF).

Konsumtionsenhetsskala: För att göra jämförelser av den ekonomiska standarden mellan olika typer av hushåll används ett viktsystem för att justera för hushållets försörjningsbörda och de stordriftsfördelar som uppstår när flera delar på fasta kostnader. Den disponibla inkomsten divideras med den konsumtionsvikt som gäller för hushållet. Konsumtionsenhetsskalan fastställs av SCB och bygger bland annat på budgetberäkningar utförda av Konsumentverket och underlag för bedömning av en baskonsumtion som kan beräknas för olika hushållstyper.

Konsumtionsenhetsskala:

- Ensamboende: 1,00
- Sammanboende par: 1,51
- Ytterligare vuxen: 0,60
- Första barnet 0–19 år: 0,52
- Andra barnet och påföljande barn 0–19 år: 0,42

Exempel: Ett sammanboende par med två barn har en disponibel inkomst på 490 000 kronor. Hushållet har en total konsumtionsvikt på $1,51 + 0,52 + 0,42 = 2,45$. Hushållets disponibla inkomst per konsumtionsenhet blir då $490\ 000 / 2,45 = 200\ 000$ kronor per konsumtionsenhet. Det innebär att hushållet har samma ekonomiska standard som en ensamboende person med en disponibel inkomst på 200 000 kronor.

I Segregationsbarometern har indikatorns värde för respektive år räknats om till fasta priser. Fasta priser uttrycker det reala värdet, som är värdet i en annan periods pris (ett så kallat basår). Basåret i Segregationsbarometern är år 2011.

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (**0-w år**, 0–19 år, 20–25 år, 26–44 år, 45–64 år, 65-w år se nedan), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år)

2.1.2. Indikator: Andel personer med låg respektive hög ekonomisk standard

2.1.2.1. Syfte

Inkomster och ekonomiska resurser skapar ramarna för individers möjlighet till konsumtion och sparande. Individers ekonomiska standard påverkar deras boendemöjligheter. De med en lägre ekonomisk standard bor i högre utsträckning i hyresrätter (både allmännyttan och privata hyresvärdar) än i bostadsrätt och bostäder med äganderätt (Grander och Salonen, 2020). Individers ekonomiska standard är nära förknippad med arbetsmarknadsanknytning och ålder.

Indikatorns syfte är att beskriva fördelningen av individer med låg respektive hög ekonomisk standard utifrån olika geografiska nivåer.

2.1.2.2. Teknisk information

Låg ekonomisk standard avser andel av befolkningen med en disponibel inkomst (per konsumtionsenhet) som är lägre än 60 procent av medianinkomsten. Måttet definieras av EU som andel av befolkningen som har en inkomst som kan medföra risk för fattigdom. Hög ekonomisk standard innebär en inkomst som är minst 200 procent av medianinkomsten.

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (**0-w år**, 0–19 år, 20–25 år, 26–44 år, 45–64 år, 65-w år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år)

2.1.3. Indikator: Andel personer med försörjningsstöd men utan övriga ersättningar

2.1.3.1. Syfte

Ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) är ett stöd som går till personer som har svårigheter att försörja sig själva eller sin familj. Biståndet är tänkt att vara en tillfällig hjälp (Socialstyrelsen, 2019). I statistiken ingår personer som erhåller stöd både tillfälligt och mer långvarigt. Personer med långvarigt ekonomiskt bistånd kan antas leva under sämre villkor jämfört med befolkningen i stort. Exempelvis skulle det kunna innebära sämre standard gällande boende, mat och andra förnödenheter, samt en högre stress över ekonomi och sämre kontroll över livssituationen.

Indikatorns syfte är att beskriva fördelningen av andel personer med försörjningsstöd men utan övriga ersättningar utifrån olika geografiska nivåer.

2.1.3.2. Teknisk information

Täljaren består av antalet personer¹ som under det senaste kalenderåret har haft försörjningsstöd i minst tio månader, men varken haft aktivitetsstöd, arbetslöshetsersättning, sjukpenning, rehabiliteringspenning eller sjuk- och aktivitetsersättning och vars sammanlagda förvärvsinkomst, inklusive ersättning från arbetsmarknadspolitiska åtgärder, varit under gränsen för sjukpenninggrundande inkomst (SGI). SGI-beloppet 2021 var 11 400 kronor per år (2018 var beloppet 10 900 kronor). Nämnaren består av befolkningen per 31 december aktuellt år.

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Samtliga, åldersgrupp 20–64 år

2.1.4. Indikator: Andel hemmaboende barn 0–17 år i familjer med låg inkomststandard

2.1.4.1. Syfte

Ekonomisk utsatthet i barndomen är särskilt allvarlig, eftersom den påverkar individens livschanser (SOU 2020:46). Barn som växer upp i hushåll med låg inkomststandard har inte samma förutsättningar som barn som växer upp i hushåll med goda socioekonomiska förutsättningar. Chetty (2016) visar till exempel att barn som växer upp i familjer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar jämfört med andra har sämre inkomst och lägre utbildningsnivå flera år senare. Föräldrars brist på arbete är den största orsaken till ekonomisk utsatthet. Utöver själva försörjningen är det också normerande för barn att se sina vårdnadshavare gå till arbete eller studier (SOU 2020:46).

Indikatorns syfte är att utifrån olika geografiska nivåer beskriva andelen hemmavarande barn som lever i familjer där inkomsterna inte räcker till att täcka de nödvändigaste utgifterna.

2.1.4.2. Teknisk information

Låg inkomststandard är ett mått på absolut fattigdom. Ett hushåll lever i absolut fattigdom om dess inkomster ligger under en viss lägsta nivå som krävs för att kunna upprätthålla en grundläggande levnadsstandard vad gäller mat, bostad och hälsa. Ett hushåll² har låg inkomststandard om den disponibla inkomsten är lägre än hushållets förväntade baskonsumtion (riksnorm för försörjningsstöd, schabloniserad boendegift, hushållsel, barnomsorgsutgift, lokala resor, fack- och

¹ Personer i helårshushåll

² Personer i helårshushåll

A-kasseavgift samt hemförsäkring). Måttet beskriver alltså hur väl hushållets inkomster räcker för att betala nödvändiga omkostnader som exempelvis boende, hemförsäkring och barnomsorg. Låg inkomststandard innebär att inkomsterna inte räcker för att betala för dessa levnadsomkostnader.

Källa: SCB, Inkomst- och taxeringsregistret (IoT)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (0–17 år), Inrikes/utrikes född

2.1.5. Indikator: Utbildningsnivå

2.1.5.1. Syfte

Individens utbildningsnivå har stor betydelse både för möjligheterna att etablera sig på arbetsmarknaden och även för lön och arbetsvillkor (trygghet, ansvar och flexibilitet med mera). Individens utbildningsnivå hänger samman med många andra välfärdsindikatorer, exempelvis levnadsvanor, hälsa och demokratisk delaktighet. Investeringar i utbildningssystemet har därmed en hög samhällsekonomisk avkastning (SOU 2020:46). Boende i områden med socioekonomiska utmaningar har en lägre utbildningsnivå och barnen i dessa områden lyckas sämre i skolan i jämförelse med andra områden (se Andersson och Malmberg, 2015; Bygren och Szulkin, 2010; Böhlmark och Willén, 2017).

Indikatorns syfte är att beskriva fördelningen av befolkningens utbildningsnivå utifrån olika geografiska nivåer.

2.1.5.2. Teknisk information

Uppgiften om utbildningsnivå avser personens högsta utbildning. Utbildning klassificeras enligt Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Följande kategorier redovisas i Segregationsbarometern:

- **Förgymnasial utbildning:** omfattar förgymnasial utbildning 9 år (motsvarande) och förgymnasial utbildning kortare än 9 år.
- **Gymnasial utbildning:** omfattar 3-årig men även högst 2-årig gymnasial utbildning.
- **Eftergymnasial utbildning övrigt:** omfattar eftergymnasial utbildning oavsett längd som ej kan kopplas till högskola/universitet minst 2 år.
- **Eftergymnasial utbildning 2 år eller längre:** eftergymnasial utbildning 2 år eller längre vid högskola/universitet samt forskarutbildning.

Källa: SCB, Utbildningsregistret (UREG)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (20–64 år, 20–25 år, 26–44 år, 45–64 år), Inrikes/utrikes född

2.2. BOENDE

Hur och var man bor har betydelse för människors liv. Var människor bor påverkar deras livssituation. Påverkan sker genom bland annat genom bebyggelsens struktur liksom tillgången till natur och de möjligheter som finns för socialt umgänge. Var människor bor påverkar även deras tillgång till samhällsservice. Det finns även uppfattningar om vad som anses attraktivt att bo nära. Detta påverkar också bosättning (Vetenskapsrådet, 2018).

I områden med socioekonomiska utmaningar är hyresrätten ofta den dominanta upplåtelseformen och i områden med bättre socioekonomiska förutsättningar bor man oftare i bostadsrätt eller äganderätt. I ett område som domineras av en viss typ av upplåtelseform minskar människors valfrihet. Det kan vara en viktig bakomliggande orsak till att människor som vill byta boendeform flyttar från området. Dessutom kan stora omflyttningar till och från områden med socioekonomiska utmaningar upprätthålla segregationen. Det sker bland annat genom att människor med små valmöjligheter och låga inkomster flyttar in och personer med bättre ekonomiska resurser och förutsättningar väljer att flytta ut (jfr. Rojas, 2016).

Trångboddhet, som här handlar om den genomsnittliga bostadsarean per person, påverkar exempelvis människors hälsa och gör det svårt för barn att läsa läxor i lugn och ro och att fritt kunna få leka (Boverket, 2016). Hushållets ekonomiska resurser påverkar möjligheten att få tillgång till ett större boende.

2.2.1. Indikator: Andel boende per upplåtelseform

2.2.1.1. Syfte

Bostaden spelar en central roll för människors välbefinnande. Det gäller vilken typ av bostad (äganderätt, bostadsrätt eller hyresrätt), dess standard och dess läge. Människors välbefinnande påverkar möjligheten till bostad. Det finns nämligen inträdeshinder både på hyresmarknaden och marknader för ägda bostäder. Långa kötider till hyresbostäder och höga bostadspriser påverkar individernas möjlighet till boende i exempelvis expansiva regioner. Möjligheterna att träda in på bostadsmarknaden samt att äga en bostad är mer begränsade för finansiellt begränsade hushåll (SOU 2020:46).

Indikatorns syfte är att beskriva fördelningen av andel boende i olika upplåtelseformer utifrån olika geografiska nivåer.

2.2.1.2. Teknisk information

Indikatorn avser andel boende per upplåtelseform. Lägenheternas upplåtelseform (hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt) utgår från ägarförhållandet och inte från hur de boende förfogar över lägenheterna.

- **Äganderätt:** avser lägenheter i småhus (friliggande en- och tvåbostadshus samt par-, rad- och kedjehus) som ägs av fysiska personer eller dödsbon. Det avser även lägenheter i flerbostadshus med äganderätt (ägarlägenheter).
- **Bostadsrätt:** avser lägenheter i flerbostadshus eller småhus som ägs av bostadsrättsföreningar eller bostadsföreningar (en äldre boendeföreningsform som existerade innan bostadsrättslagen introducerades 1930).
- **Hyresrätt:** Flerbostadshus med hyresrätt samt småhus med hyresrätt avser lägenheter som ägs av andra än fysiska personer, dödsbon, bostadsrättsföreningar eller bostadsföreningar.

Vidare finns det en kategori som avser "Okänd inklusive uppgift saknas". Här ingår exempelvis lägenheter där uppgift som lägenhetens upplåtelseform saknas.

Källa: SCB, Lägenhetsregistret, registret över totalbefolkningen (RTB)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (0–w år, 0–19 år, 20–25 år, 24–44 år, 45–64 år, 65–w år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år)

2.2.2. Indikator: Genomsnittlig bostadsarea per person

2.2.2.1. Syfte

Den genomsnittliga bostadsarean per person varierar mellan Sveriges kommuner. En del av förklaringarna till skillnader mellan kommunerna är olikheter i bostadsbeståndet (SCB, 2020). Den genomsnittliga bostadsarean per person varierar också mellan olika områden inom kommunerna. Trångboddhet kan leda till sämre fysisk och psykosocial hälsa och att barn presterar sämre i skolan. Forskning om vilka konsekvenser trångboddheten har ger dock inga entydiga svar kring orsak och verkan (Boverket, 2016). Upplevelserna och konsekvenserna av trångboddhet varierar mellan människor. Vissa hushåll kan välja att bo på mindre yta medan det för andra inte är ett val. Det senare får anses mer problematiskt. Det är vanligare med trångboddhet bland unga vuxna, utrikesfödda och särskilt bland hushåll med låga inkomster (Andersson m fl., 2010; Enström Öst, 2014; SCB 2018).

Indikatorns syfte är att beskriva den genomsnittliga bostadsarean per person utifrån olika geografiska nivåer.

2.2.2.2. Teknisk information

Genomsnittlig bostadsarea per person avser bostadens area (kvadratmeter) delad på det antal personer som är folkbokförda i bostaden.

Källa: SCB, Lägenhetsregistret, registret över totalbefolkningen (RTB)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (0-w år, 0–19 år, 20–25 år, 24–44 år, 45–64 år, 65-w år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år)

2.2.3. Indikator: Kvot mellan inflyttare och utflyttare

2.2.3.1. Syfte

Hur många individer som flyttar in och ut ur ett område kan ge en indikation på områdets stabilitet. Forskningen om segregation fokuserar på två sorters förflyttningar. När nya bostäder byggs eller äldre bostäder rustas upp i en stad eller i ett område kan detta leda till att områdets sociala status blir högre. Om det leder till att nya invånare med högre social status eller inkomst flyttar in i området talar man om gentrifiering.

Gentrifiering kan leda till högre hyror och högre priser på bostadsrätter och äganderätter. Det påverkar i sin tur vilka människor som har möjlighet att flytta in i området och det leder även till att personer med lägre inkomster trängs bort från området. Liknande flyttmönster sker även omvänt. Forskning visar att invånare som bor i områden med socioekonomiska utmaningar och som utbildar sig, får jobb och får en högre inkomst tenderar att senare flyttar från dessa områden (Andersson och Holmqvist, 2019). Båda dessa typer av förflyttningar förändrar och/eller förstärker koncentrationen av grupper med liknande bakgrunder i ett område. Det påverkar segregationens utveckling.

Indikatorns syfte är att beskriva områdets stabilitet med hjälp av måttet kvot mellan inflyttare och utflyttare utifrån olika geografiska nivåer.

2.2.3.2. Teknisk information

Täljaren består av antalet inrikes (ej de som flyttar från utlandet till Sverige) inflyttare multiplicerat med 100. Nämnaren består av antalet inrikes utflyttare. Om kvoten är större än 100 innebär det att antalet som flyttat in i området (länet, kommunen, RegSO:t eller DeSO:t) är större än antalet som flyttat ut från området. Om kvoten är under 100 innebär det i stället att antalet som flyttat in i området är mindre än antalet som flyttat ut från området. Kvoten beräknas för alla som flyttat mellan områden och som är folkbokförda i slutet av året, befolkningen 31 december aktuellt år.

Källa: SCB, lägenhetsregistret, registret över totalbefolkningen (RTB)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (0-w år, 0–19 år, 20–25 år, 24–44 år, 45–64 år, 65-w år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år), disponibel inkomst per kvintil

2.3. UTBILDNING

Utbildningsnivå är en indikator i statistikområdet socioekonomi. Det är viktigt att närmare kunna följa utvecklingen inom utbildningsområdet eftersom detta är starkt förknippat med individers möjligheter och livschanser. En avslutad gymnasieutbildning har alltmer blivit något av en inträdesbiljett till arbetslivet. Arbetslösheten är betydligt högre bland unga utan avslutad gymnasieutbildning än bland dem som har slutfört en sådan utbildning. En slutförd gymnasieutbildning innebär fler valmöjligheter eftersom detta underlättar för fortsatta studier och förbättrar möjligheterna på arbetsmarknaden i stort (SOU 2018:11). Det finns flera indikatorer som är intressanta att följa på vägen genom utbildningssystemet. Det handlar om deltagande i förskola, behörighet till gymnasiet, meritvärde och slutförd gymnasieutbildning.

2.3.1. Indikator: Andel inskrivna barn i förskolan

2.3.1.1. Syfte

Förskolan har en central roll för barns utveckling och dessutom en utjämnande effekt på barns livschanser (SOU 2020:46). Det är viktigt att följa upp barnens deltagande i förskoleverksamhet eftersom förskolan ska ge alla barn, oavsett bakgrund, likvärdiga förutsättningar inför skolstarten och dessutom spelar en viktig roll för barns allsidiga utveckling. Barn i förskola tränas till exempel i matematik, språk samt läs- och skrivkunighet tidigare, vilket ger dessa barn ett stort försprång jämfört med jämnåriga utanför förskolan. Barn till föräldrar med låga inkomster, låg utbildningsnivå, utländsk bakgrund och som inte förvärvsarbetar är i lägre utsträckning inskrivna i förskolan (Skolverket, 2018).

Indikatorns syfte är att beskriva andelen inskrivna barn i förskolan utifrån olika geografiska nivåer.

2.3.1.2. Teknisk information

Täljaren består av antal barn som var inskrivna på förskolor den 15 oktober respektive år och som var folkbokförda i området den 31 december respektive år. Nämnaren består av befolkningen från registret över totalbefolkningen (RTB) per den 31 december respektive år.

Källa: Förskola: Barn och personal per 15 oktober, Skolverket

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (1–5 år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (högsta utbildningsnivån hos föräldern där barnet är skrivet)

2.3.2. Indikator: Genomsnittligt meritvärde från grundskolan

2.3.2.1. Syfte

Grundskolan är obligatorisk och fyller en viktig funktion för att utjämna uppväxtvillkor (SOU 2020:46). Svaga studieresultat i grundskolan innebär att eleven kan välja bland färre program och skolor på gymnasienivå. Dessutom ökar sannolikheten att eleven inte slutför sin gymnasieutbildning. Studier visar att studieresultaten i grundskolan har betydelse för studieresultaten på gymnasiet. Detta medför konsekvenser för den fortsatta etableringen på arbetsmarknaden (SOU 2020:28).

Resultatskillnader mellan kommuner och skolor har ökat. En av förklaringarna är ökade skillnader i elevers studieförutsättningar. En annan förklaring är skillnader i skolkvalitet som beror på den ökade boendesegregationen (SOU 2020:46). Denna beskrivs i sin tur som en medveten och omedveten sortering av elever till följd av det skolval som finns i vissa kommuner (SOU 2020:46).

Indikatorns syfte är att beskriva det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan utifrån olika geografiska nivåer.

2.3.2.2. Teknisk information

Meritvärdet beräknas som summan av betygsvärdena av de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. Elevens betyg omvandlas till följande betygsvärden: E=10, D=12.5, C=15, B=17.5, A=20 samt tidigare G=10, VG=15, MVG=20. Eleven kan maximalt nå 320 poäng.

För elever som läst moderna språk som språkval och har godkänt betyg tillkommer ett 17:e ämne i meritvärdet. Det högsta möjliga meritvärdet för elever som läst 17 ämnen är därför 340 poäng, att jämföra med 320 poäng för elever som får sitt meritvärde baserat på 16 ämnesbetyg.

Källa: Grundskolan: slutbetyg, Skolverket

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (högsta utbildningsnivån hos föräldern där barnet är skrivet).

2.3.3. Indikator: Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram

2.3.3.1. Syfte

En slutförd gymnasieutbildning har avgörande betydelse för individens fortsatta utbildning och framtida yrkesval (SOU 2020:46). För att kunna gå vidare i utbildningssystemet krävs behörighet till gymnasieskolans nationella program. Med ökade möjligheter att uppnå behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram

ökar även chanserna att fullfölja gymnasiet och att göra ett lyckat inträde på arbetsmarknaden.

Elever som inte är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram löper större risker att misslyckas i gymnasieskolan och hamna i utanförskap senare i livet. Kostnaden för att inte studera på gymnasiet faller därmed dels på individen, dels på samhällsekonomin. För individen blir kostnaden ett försenat eller uteblivet inträde på arbetsmarknaden, försämrade möjligheter till egen försörjning, ohälsa samt begränsade yrkesval. Den samhällsekonomiska kostnaden handlar bland annat om ett förlorat produktionsvärde då den tillgängliga arbetskraften inte nyttjas fullt ut (SOU 2020:28).

Indikatorns syfte är att beskriva andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram utifrån olika geografiska nivåer.

2.3.3.2. Teknisk information

Täljaren består av antal avgångna elever från årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Nämnaren består av totalt antal avgångna elever från årskurs 9. För behörighet till yrkesprogram krävs som lägst betyget godkänd i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt godkända betyg i ytterligare fem ämnen.

Källa: Grundskolan: slutbetyg, Skolverket

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön

2.3.4. Indikator: Andel elever som slutfört gymnasieskolan inom 3–5 år

2.3.4.1. Syfte

Gymnasieskolan är frivillig, men också den enskilt viktigaste faktorn för människors etableringsmöjligheter i arbets- och samhällslivet. En slutförd gymnasieutbildning möjliggör vidare studier. Det är en nackdel att sakna avgångsbetyg från gymnasiet när individer ska söka arbete (SOU 2020:46). Att inte ha slutfört gymnasieskolan får därmed betydelse för både individen och samhället. För individen blir kostnaden ett försenat eller uteblivet inträde på arbetsmarknaden, försämrade möjligheter till egen försörjning, ohälsa samt begränsade yrkesval. Den samhällsekonomiska kostnaden handlar bland annat om ett förlorat produktionsvärde då den tillgängliga arbetskraften inte nyttjas fullt ut (SOU 2020:28).

Indikatorns syfte är att beskriva andel elever som slutfört gymnasieskolan inom 3–5 år utifrån olika geografiska nivåer.

2.3.4.2. Teknisk information

Indikatorn visar på genomströmningen, det vill säga elever som slutfört gymnasieskolan inom 3–5 år. För åren 2008–2010 redovisas endast antal avgångna från gymnasieskolans läroplan Lpl94. För åren 2011–2017 redovisas avgångna med examen från yrkesprogram. Avgångna är framtaget utifrån Skolverkets definitioner, det vill säga att eleven kan ha uppnått 2 500 poäng och slutfört en utbildning utan att ha klarat kraven på en examen.

Statistiken är baserad på samtliga elever som har påbörjat och avslutat gymnasieskolan med eller utan examen där startåret är perioden 2008–2017. Slutfört gymnasieskolan avser de elever som slutfört gymnasieskolan med examen från ett yrkesförberedande program för åren 2011–2017. För att räkna fram andelen som har slutfört gymnasieskolan inom 3–5 år har följande slutår använts: För år 2017: slutfört inom 3 år, för år 2016: slutfört inom 3–4 år, för åren 2011–2015: slutfört inom 3–5 år. För åren 2008–2010: slutfört inom 3–5 år, gamla läroplanen (Lpl94), det vill säga samtliga elever.

Källa: Gymnasieskolan: betygsuppgifter, Skolverket

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön

2.4. ARBETSMARKNAD

Att ha ett arbete eller annan meningsfull sysselsättning är, i en djupare mening, en grundläggande förutsättning för människors sociala inkludering och delaktighet i samhället. Därför bidrar arbetslöshet i hög grad till segregation och ekonomisk utsatthet samtidigt som förvärvsarbete är en viktig del i lösningen på problemen med segregation. Att vara långtidsarbetslös eller att varken arbeta eller studera påverkar den enskildes ekonomiska situation och ökar risken att långvarigt hamna utanför arbetsmarknaden. Det påverkar i regel också etablering i samhällslivet i stort.

2.4.1. Indikator: Andel unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)

2.4.1.1. Syfte

Det finns en tydlig koppling mellan ungas studieresultat och deras senare etablering på arbetsmarknaden. En avslutad gymnasieutbildning har alltmer blivit något av en inträdesbiljett till arbetsmarknaden. I gruppen unga som varken arbetar eller studerar är det fler som är lågutbildade och utrikes födda jämfört med övriga unga. Unga som varken arbetar eller studerar har även i större utsträckning funktionsvariationer eller lider av psykisk ohälsa. Skilda socioekonomiska förutsättningar och i vilka olika geografiska områden unga bor i har stor betydelse för andelen unga som varken arbetar eller studerar (SOU 2018:11).

Indikatorns syfte är att beskriva andel unga som varken arbetar eller studerar utifrån olika geografiska nivåer.

2.4.1.2. Teknisk information

För att en individ ska räknas till gruppen som varken arbetar eller studerar så ska individen under ett helt kalenderår:

- inte haft inkomster överstigande ett basbelopp
- inte haft studiemedel, varit registrerad vid utbildning eller studerat vid SFI mer än 60 timmar
- inte arbetspendlat till Norge eller Danmark (till och med 2014, finns från 2019, redovisas 2022).

Statistiken kan endast redovisas med omkring två och ett halvt års eftersläpning. Denna begränsning beror på att statistiken bygger på registerdata från SCB.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknads-statistik (RAMS)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (16–24 år), Inrikes/utrikes född

2.4.2. Indikator: Andel arbetslösa längre än sex månader

2.4.2.1. Syfte

Arbetslöshet påverkar individen negativt. Individens ekonomi försämras och i förlängningen medför det svårigheter att etablera sig i samhällslivet (Regeringskansliet, 2018). Det finns även en koppling mellan arbetslöshet och ohälsa, där arbetslösheten påverkar hälsan negativt (SOU 2017:47). Individer som är långtidsarbetslösa har en särskilt utsatt ställning på arbetsmarknaden. De saknar många gånger de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden som exempelvis en fullständig gymnasieutbildning (Arbetsförmedlingen, 2017) eller har blivit arbetslösa på grund av strukturomvandling i ekonomin.

Längre perioder av arbetslöshet försvårar möjligheterna att komma tillbaka till arbete. Risken att bli långtidsarbetslös ökar i allmänhet när den generella arbetslöshetsnivån ökar exempelvis på grund av en lågkonjunktur.

Indikatorns syfte är att beskriva andel arbetslösa längre än sex månader utifrån olika geografiska nivåer.

2.4.2.2. Teknisk information

Indikatorn anger om en person har varit arbetslös längre än sex månader den senaste inskrivningsperioden. För att en person som är 25 år eller äldre ska kategoriseras som arbetslös längre än sex månader ska personen ha varit

arbetslös i minst sex månader, men för personer yngre än 25 år räcker det med en period på minst 100 dagar som arbetslös för att hamna i kategorin.

Källa: SCB, STATIV

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (20–64 år), Inrikes/utrikes född

2.4.3. Indikator: Andel förvärvsarbetande

2.4.3.1. Syfte

Inkomstskillnader mellan individer som arbetar och som inte arbetar stärker drivkrafterna för människor att söka och ta ett arbete. Starka drivkrafter att arbeta kan bidra till en hög sysselsättningsgrad, vilket i sin tur kan leda till en minskad inkomstspridning (SOU 2019:65) och som kan motverka den socioekonomiska segregationen och dess negativa konsekvenser. Inkomster från förvärvsarbete ger ökade möjligheter att välja bostad och bostadsområde liksom möjligheter att förbättra levnadsstandarden (Tammaru m.fl., 2020). De positiva effekter som arbete kan föra med sig förknippas också med mening och struktur åt dagen och ett socialt sammanhang. Forskning visar att förvärvsarbete i regel är förknippat med bättre hälsa jämfört med att vara utanför arbetsmarknaden (SOU 2016:55).

Indikatorns syfte är att beskriva andelen förvärvsarbetande utifrån olika geografiska nivåer.

2.4.3.2. Teknisk information

Förvärvsarbetande befolkning utgörs av personer som är folkbokförda i Sverige per den 31 december undersökningsåret och som har klassats som förvärvsarbetande i november i samband med SCB:s avgränsning av förvärvsarbete. Även personer som är folkbokförda i Sverige och som arbetar i svenska företag utomlands eller på havet på svenskregistrerade båtar ingår i populationen.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (20–64 år, 20–25 år, 26–44 år, 45–64 år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år)

2.5. DEMOKRATI

Deltagande i de allmänna politiska valen intar en särställning i representativa demokratier, och ses ofta som en mycket viktig indikator på demokratins välmående. Detta inte minst eftersom det är i de allmänna valen som varje

medborgare har en röst. I jämförelse med andra former av politiskt deltagande anses därför valdeltagandet vara mest jämlikt (Esaiasson, 2003; Holmberg, 1999).

Valdeltagandet ger en indikation på demokratins livskraft. Dock ska valdeltagandet inte ses som den enda indikatorn. Deltagande i politiska partiers verksamhet, offentliga samråd, protester och demonstrationer är andra exempel på aktiviteter kopplade till en demokratis livskraft. Valdeltagandet i Sverige är historiskt sett högt. Det finns samtidigt skillnader i valdeltagande mellan olika platser i landet och mellan olika grupper (SOU 2020:46).

Ett högt deltagande i de allmänna valen förstärker inte bara legitimiteten för det demokratiska styrelseskicket, utan gör också att fler röster och olika perspektiv kan komma att framträda i politiken. Genom valdeltagandet kan människor dessutom påverka samhället och förbättra sin egen livssituation. Därför är indikatorer som mäter utvecklingen av valdeltagandet högst relevanta.

2.5.1. Indikator: Valdeltagande i riksdagsval

2.5.1.1. Syfte

Valdeltagandet ger en indikation på en demokratins livskraft. Dock ska den inte ses som den enda indikatorn. Deltagande i politiska partiers verksamhet, offentliga samråd, protester och demonstrationer är andra exempel på aktiviteter kopplade till en demokratis livskraft. Valdeltagandet i Sverige är historiskt sett högt. Det finns samtidigt skillnader i valdeltagande mellan olika platser i landet och mellan olika grupper (SOU 2020:46).

Indikatorns syfte är att beskriva andelen som deltar i riksdagsval, och som därmed är med och påverkar samhällsutvecklingen, utifrån olika geografiska nivåer.

2.5.1.2. Teknisk information

Täljaren består av antalet röstande och nämnaren består av antalet röstberättigade. I val till riksdagen är endast svenska medborgare röstberättigade.

Visst bortfall kan förekomma där SCB inte har fått in kompletterande uppgifter från kommunerna, exempelvis Solna och Sundbyberg. DeSO beskriver där man var folkbokförd den 31 december. Detta DeSO behöver alltså inte vara samma som där personen i fråga röstade. Därför kan valdeltagandet skilja sig från officiella siffror.

Källa: SCB, Valstatistiken

Periodicitet: Var fjärde år

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (18–w år, 18–25 år, 26–44 år, 45–64 år, 65-w år), Inrikes/utrikes född

2.5.2. Indikator: Valdeltagande i landstingsval

2.5.2.1. Syfte

Valdeltagandet ger en indikation på en demokratins livskraft. Dock ska den inte ses som den enda indikatorn. Deltagande i politiska partiers verksamhet, offentliga samråd, protester och demonstrationer är andra exempel på aktiviteter kopplade till en demokratisk livskraft. Valdeltagandet i Sverige är historiskt sett högt. Det finns samtidigt skillnader i valdeltagande mellan olika platser i landet och mellan olika grupper (SOU 2020:46).

Regionen (vid 2018 års val landstinget) ansvarar för vissa bestämda samhällsuppgifter inom ett område, vanligtvis ett län. Det gäller i första hand om hälso- och sjukvård, lokaltrafik och regional utveckling. Det handlar alltså om uppgifter som är gemensamma för ett större geografiskt område, och som kräver större ekonomiska resurser än exempelvis i en kommun.

Indikatorns syfte att beskriva andelen som deltar i landstingsval, och därmed är med och påverkar samhällsutvecklingen, utifrån olika geografiska nivåer.

2.5.2.2. Teknisk information

Täljaren består av antalet röstande och nämnaren består av antalet röstberättigade. Utländska medborgare är röstberättigade i landstings- och kommunalval men inte i riksdagsval.

Visst bortfall kan förekomma där SCB inte har fått in kompletterande uppgifter från kommunerna. Detta gäller exempelvis Solna och Sundbybergs kommuner. DeSO beskriver den lägsta geografiska nivå där en individ var folkbokförd den 31 december. Detta DeSO behöver alltså inte vara samma område som personen i fråga röstade i. Av denna anledning kan valdeltagandet skilja sig från den officiella statistiken. Gotland har ej landstingsfullmäktige-val, därav har de inget resultat på DeSO-nivå. Det innebär att Gotland kan vid årsskiftet haft vissa boende som har röstat i landstingsval där de tillhörde vid tidpunkten för valet. De som vid valdagen tillhörde ett valdistrikt på Gotland har tagits bort ur statistiken för landstingsvalet då de ej kunde rösta i landstingsval. Observera att sedan 2019 är den nya beteckningen på landsting regioner.

Källa: SCB, Valstatistiken

Periodicitet: Var fjärde år

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (18–w år, 18–25 år, 26–44 år, 45–64 år, 65–w år), Inrikes/utrikes född

2.5.3. Indikator: Valdeltagande i kommunval

2.5.3.1. Syfte

Valdeltagandet ger en indikation på en demokratins livskraft. Dock ska den inte ses som den enda indikatorn. Deltagande i politiska partiers verksamhet, offentliga samråd, protester och demonstrationer är andra exempel på aktiviteter kopplade till en demokratisk livskraft. Valdeltagandet i Sverige är historiskt sett högt. Det finns samtidigt skillnader i valdeltagande mellan olika platser i landet och mellan olika grupper (SOU 2020:46).

Deltagande i kommunvalet ger en indikation på i vilken grad individer påverkar vad som sker i deras närmiljö. Kommuner ansvarar för bland annat skola och omsorg, socialtjänst, bostäder och byggen, räddningstjänst, bibliotek, vatten och avlopp. Hur väl kommunen arbetar med sina ansvarsområden har stor betydelse för dess invånare. Indikatorn visar därmed, indirekt, vilka grupper som deltar i att utveckla kommunen.

Indikatorns syfte är att beskriva andelen som deltar i kommunval, och därmed är med och påverkar samhällsutvecklingen, utifrån olika geografiska nivåer.

2.5.3.2. Teknisk information

Täljaren består av antalet röstande och nämnaren består av antalet röstberättigade. Utländska medborgare är röstberättigade i landstings- och kommunalval men inte i riksdagsval.

Visst bortfall kan förekomma där SCB inte har fått in kompletterande uppgifter från kommunerna, exempelvis Solna och Sundbyberg. DeSO beskriver där man var folkbokförd den 31 december. Detta DeSO behöver alltså inte vara samma som där personen i fråga röstade. Därför kan valdeltagandet skilja sig från officiella siffror.

Källa: SCB, Valstatistiken

Periodicitet: Var fjärde år

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (18–w år, 18–25 år, 26–44 år, 45–64 år, 65–w år), Inrikes/utrikes född

2.6. HÄLSA

Hälsa och segregation hänger samman. Exempelvis visar Socialstyrelsen (2020) att medellivslängden samvarierar med utbildningsnivån. Personer med eftergymnasial utbildning har exempelvis högre medellivslängd i jämförelse med personer med lägre utbildningsnivå (Folkhälsokollen, 2019). Ett områdes socioekonomiska förutsättningar samvarierar också med andra hälsorelaterade utfall så som dödlighet, självskattad hälsa och förekomst av psykiska besvär (se

Algren m fl., 2015/2018; Merlo m fl., 2013). Det är svårt att avgöra ifall det är bostadsområdets egenskaper som orsakar ohälsa eller ifall individer med högre sjukdomsrisk bosätter sig i vissa bostadsområden. I Segregationsbarometern används ohälsotalet som indikator på befolkningens hälsoutveckling.

2.6.1. Indikator: Genomsnittligt antal ohälsodagar

2.6.1.1. Syfte

Ohälsotal är ett av de mått som används för att beskriva hälsoläget i befolkningen samt hur hälsoläget utvecklas över tid. Sammantaget ger ohälsotalet en bild av hur mycket befolkningen har konsumerat av sjukförsäkringen. Det är dock viktigt att ta hänsyn till att nivåerna på ohälsotalet påverkas när regler ändras. Det kan exempelvis handla om förändringar i sjuk- och aktivitetsersättningen.

Ohälsotalet är högre bland kvinnor än bland män. Individer med kortare utbildning har ofta högre ohälsotal än de med längre utbildning (SOU 2015:55). Ohälsotalet är generellt högre i områden med socioekonomiska utmaningar än i andra områden.

Indikatorns syfte är att beskriva hur ohälsotalet, antal dagar, är fördelat utifrån olika geografiska nivåer.

2.6.1.2. Teknisk information

Ohälsotalet är ett mått på utbetalda dagar från socialförsäkringen relaterat till antal registrerade försäkrade (befolkningen) i åldern 20–64 år. Det handlar om utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjukersättning/aktivitetsersättning (förtidspension/sjukbidrag). Alla dagar är omräknade till nettodagar. Till exempel räknas två dagar med halversättning som en dag. Ohälsotalet beskriver alltså det genomsnittliga antalet dagar per person som betalats ut från socialförsäkringen. De första 14 dagarna av en sjukperiod, vilka betalas av arbetsgivaren, ingår inte.

Källa: SCB, Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA)

Periodicitet: Årligen

Geografiska nivåer: DeSO, RegSO, kommun, län, riket

Bakgrundsvariabler: Kön, åldersgrupp (20–64 år, 20–25 år, 26–44 år, 45–64 år), Inrikes/utrikes född, utbildningsbakgrund (20–64 år).

3. Referenser

Algren, M.H., Bak, C.K., Berg-Beckhoff, G., & Andersen, P.T. (2015). Health-risk behaviour in deprived neighbourhoods compared with non-deprived neighbourhoods: A systematic literature review of quantitative observational studies. *PLoS ONE* 10(10): e0139297.

<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0139297>

Algren, M.H., Ekholm, O., Nielsen, L., Kjær Ersbøll, A., Kronborg C., & Tanggaard Andersen, P. (2018). Associations between perceived stress, socioeconomic status, and health-risk behaviour in deprived neighbourhoods in Denmark: A cross-sectional study. *BMC Public Health* 18. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-5170-x>

Andersson, R. & Holmqvist, E. (2019). *Grannskapseffekter och politik och planering för minskad segregation. Underlagsrapport till Jämlikhetskommissionen*. Jämlikhetskommissionen. <https://jamlikhetskommissionen.se/wp-content/uploads/2019/05/Grannskapseffekter.pdf>

Andersson, E.K. & Malmberg, B. (2015). Contextual effects on educational attainment in individualised, scalable neighbourhoods: Differences across gender and social class. *Urban Studies* 52(12), 2117–33.

Andersson, R., Dhalmann, H., Holmqvist, E., Kauppinen, T.M., Magnusson Turner, L., Skifter Andersen, H., Søholt, S., Vaattovaara, M., Katja Vilkkama, K., Wessel, T., & Yousfi, S. (2010). *Immigration, housing and segregation in the nordic welfare states*. Department of Geosciences and Geography Faculty of Science. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/25849/julkaisuc2.pdf>

Arbetsförmedlingen (2017). *Perspektiv på långtidsarbetslösheten*. URA 2017:1. <https://arbetsformedlingen.se/download/18.3e623d4f16735f3976ead4/Perspektiv-pa-langtidsarbetslosheten,%20rapport.pdf>

Boverket (2016). *Trångboddheten i storstadsregionerna*. (Rapport 2016:28). <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2016/trangboddheten-i-storstadsregionerna.pdf>

Bygren, M. & Szulkin, R. (2010). Ethnic environment during childhood and the educational attainment of immigrant children in Sweden. *Social Forces* 88(3), 1305–1329.

Böhlmark, A. & Willén, A. (2017). *Tipping and the effect of segregation*. IFAU Working paper 2017:4.

Chetty, R., Hendren, N. & Katz, L.F. (2016). The effects of exposure to better neighborhoods on children: New evidence from the moving to opportunity experiment. *American Economic Review* 106(4): 855–902.

Enström Öst, C. (2014). Economic incentives, housing allowance, and housing consumption: An unintended consequence of a shift in housing policy. *Journal of Housing Economics*, 23(0), 17-27.

Grander, M. & Salonen, T. (2020). *Ökad ojämlikhet i boendet i spåren av coronapandemin*. Delmos. <https://www.delmos.se/wp-content/uploads/2020/11/Grander-och-Salonen.pdf>

Hedman, L. & Andersson, R. (2015). Etnisk segregation och inkomstsegregation i Sveriges tio största arbetsmarknadsregioner 1990–2010. I: R. Andersson, B. Bengtsson & G. Myrberg (red.). *Mångfaldens dilemma: Boendesegregation och områdespolitik* (s. 15-38). Malmö: Gleerups.

Liang, C-Y. (2021). *Inkomstjämlighet och boendesegregation* (SNS Analys 71). SNS. <https://snsse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2021/04/sns-analys-71-inkomstojamlikhet-och-boendesegregation.pdf>

Merlo, J., Ohlsson, H., Chaix, B., Lichtenstein, P., Kawachi, I., & Subramanian, S.V. (2013). Revisiting causal neighborhood effects on individual ischemic heart disease risk: A quasi-experimental multilevel analysis among Swedish siblings. *Social Science & Medicine* 76, 39–46.

Regeringskansliet (2018). *Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation*. Stockholm: Kulturdepartementet, Regeringskansliet.

Rojas, C. (2016). 15 myter om miljonprogrammen: förenklingar och förutfattade meningar som påverkar planering och förnyelse. Arkus rapport #1/2016, www.arkus.se

Scarpa, S. (2016). Looking beyond the neighbourhood: Income inequality and residential segregation in Swedish metropolitan areas, 1991–2010. *Urban Geography* 37(7), 963–84.

SCB (2018). *Var femte person född utanför Europa är trångbodd*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/var-femte-person-fodd-utanfor-europa-ar-trangbodd/>

SCB (2020). Minst boastadsarea per person i storstäder. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/hushallens-ekonomi/inkomster-och-inkomstfordelning/hushallens-boende/pong/statistiknyhet/hushallens-boende-2019/>

Skolverket (2018). Deltagande i förskolan.
<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d6fb/1553968197013/pdf4023.pdf>

Socialstyrelsen (2019). *Försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd 2018*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2019-10-6405.pdf>

Socialstyrelsen (2020). *Vård och omsorg om äldre: Lägesrapport 2020*.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2020-3-6603.pdf>

SOU 2015:55 *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

SOU 2016:55 *Det handlar om jämlik hälsa: Utgångspunkter för Kommissionens vidare arbete. Delbetänkande av Kommissionen för jämlik hälsa*. Stockholm: Wolters Kluwer.

SOU 2017:47 *Kommissionen för jämlik hälsa. Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa. Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa: Slutbetänkande*. Stockholm: Wolters Kluwer.

SOU 2018:11 *Vårt gemensamma ansvar – för unga som varken arbetar eller studerar*. Stockholm: Wolters Kluwer.

SOU 2019:65 *Långtidsutredningen 2019: Huvudbetänkande*. Stockholm: Norstedts juridik.

SOU 2020:28 *En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning*. Stockholm: Norstedts juridik.

SOU 2020:46 *En gemensam angelägenhet. Betänkande av jämlikhetskommissionen*. Stockholm: Norstedts juridik.

Tammaru, T., Marcińczak, S., Aunap, R. van Ham, M., & Janssen, H. (2020). Relationship between income inequality and residential segregation of socioeconomic groups. *Regional Studies*, 54(4), 450–461.

Ungdomsstyrelsen (2011). *Fokus 11. En analys av ungar bostadssituation*.
<https://www.muuf.se/publikationer/fokus-11-om-ungas-bostadssituation>

Vetenskapsrådet (2018). *Svensk forskning om segregation – en kartläggning*.
https://www.vr.se/download/18.4dd26b09169cbe0ddda629/1555326345256/Svensk-forskning-om-segregation_VR_2018.pdf

DELEGATIONEN
MOT SEGREGATION

141 52 HUDDINGE
TELEFON VX 010-140 77 00
INFO@DELMOS.SE
WWW.DELMOS.SE

BESÖKSADRESS:
ALFRED NOBELS ALLÉ 7,
FLEMINGSBERG